

شناسایی و رتبه بندی موانع توسعه رشته دو و میدانی استان مرکزی و ارائه راهکار بر اساس فرآیند تحلیل شبکه ای (ANP)

عزت اله شاه منصوری^{۱*}، ایمان بالانژاد^۲

۱. استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی اراک.

۲. کارشناس ارشد مدیریت دولتی دانشگاه آزاد اسلامی اراک.

تاریخ دریافت: (۹۶/۰۲/۰۲) تاریخ پذیرش: (۹۶/۰۷/۱۱)

Identify and ranking the barriers to development of Track and Field in Markazi Province and offering strategy based on network analysis process (ANP)

E. Shahmansour^{1*}, I. Ballanejad²

1. Assistant Professor of Sport Management, Islamic Azad University.

2. MA. Governmental Management Islamic Azad University Arak.

Received: (24/Apr/2017)

Accepted: (03/Oct/2017)

Abstract

Aim of this study identifies and ranking the barriers to development of Track and Field in Markazi Province and offering strategy based on network analysis process (ANP). Statistical population and samples was 100 experts. Data collection was a researcher-made questionnaire, to identify obstacles and solutions from the process prioritizing network analysis and TOPSIS was used. The validity and reliability of questionnaire of the ratio of validity content (CVR) was used. The ANP will have the following order of priority as the main barriers were identified: facilities and resources, organizational and managerial, social and cultural, media and advertising. Based on the results of this study, the most important of the sub-criteria were as follows: lack of coach and expert in the Province, weak precedent of Track and Field, lack of tendency in industrial factories to invest over Track and Field and lack of standard and equipped Track and Field resort. In the next step, strategies are detected. The most important ones are obtained using TOPSIS which are: Attracting coaches and sport managers, attracting industrial sponsor, use of specialist trainers to discover talents in the elementary ages, create professional club, Providing equipment and facilities.

Keywords

Track and Field, Network Analysis Process Markazi Province.

چکیده

هدف این تحقیق شناسایی و رتبه بندی موانع توسعه رشته دو و میدانی در استان مرکزی و ارائه راهکار بر اساس فرآیند تحلیل شبکه‌ای بود. جامعه و نمونه آماری ۱۰۰ نفر از کارشناسان بودند. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته بود، برای شناسایی موانع و ارائه راهکارها از فرآیند تحلیل شبکه‌ای و روش تاپسیس استفاده شد. برای روایی و پایایی پرسشنامه از شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) استفاده شد. بر اساس فرآیند تحلیل شبکه‌ای موارد زیر به ترتیب اولویت به عنوان موانع اصلی شناسایی شدند: مولفه‌های امکانات و منابع مالی، سازمانی و مدیریتی، فرهنگی و اجتماعی، رسانه‌ای و تبلیغاتی. بر اساس نتایج بدست آمده از این تحقیق مهم ترین زیرمعیارها به ترتیب عبارت بودند از: کمبود مربی متخصص در استان، سابقه ضعیف رشته دو و میدانی در استان، عدم تمایل کارخانجات صنعتی برای سرمایه‌گذاری و کمبود پیست استاندارد و مجهز، در مرحله بعد با روش تاپسیس راهکارها شناسایی شدند که مهم ترین راهکارها عبارت بودند از: جذب مربی و مدیران ورزشی، جذب حامی مالی صنعتی، استفاده از مربیان متخصص برای کشف استعدادها در سنین پایه، تاسیس باشگاه حرفه‌ای، تهیه امکانات و تجهیزات.

واژگان کلیدی

دوومیدانی، موانع توسعه دو و میدانی، فرآیند تحلیل شبکه ای، استان مرکزی.

*Corresponding Author: Ezatollah Shahmansouri

E-mail: et.shahmansoori@gmail.com

* نویسنده مسئول: عزت اله شاه منصوری

مقدمه

در بازی‌های المپیک یونان باستان، «دو و میدانی» در رأس دیگر رشته‌های ورزشی قرار داشت و رشته اصلی مسابقات بود. مسابقه دو، با شرکت، دوندگان آماده و تیز پا، به مسافت یک استاد (برابر با ۱۸۲ متر) انجام می‌شد که واژه استادیوم نیز برگرفته از همین واژه استاد است. (اسماعیلی، ۱۳۸۸)

از اهدافی که ورزش قهرمانی دنبال می‌کند، می‌توان به کسب سکوه‌های قهرمانی جهت ارضاء حس درونی فرد، معرفی خود و ملیت، توسعه ملی، معرفی فرهنگ و مکتب حاکم بر جامعه و الگو سازی اشاره کرد (آقاپور سید مهدی ۱۳۸۶).

توسعه ورزش قهرمانی به طور زیر بنایی و صحیح می‌تواند ضمن جذب افراد مستعد و پرورش مناسب آن‌ها نتایج موفقیت در سطوح مختلف ورزش قهرمانی به دست آورده و موجب تداوم انگیزه حضور دیگر افراد مستعد در میادین ورزشی گردد (حسینی ۱۳۸۹). در ده‌های گذشته نوعی افزایش هوشیاری در باره ارزش موفقیت ورزش قهرمانی در میان کشورها و دولت‌ها رخ داده است. این موفقیت‌ها با توجه به ظرفیت آن‌ها در کمک برای رسیدن به گستره‌ای از اهداف ورزشی و غیر ورزشی منبعی ارزشمند شناخته شده اند (جوادی پور ۱۳۹۴). در همین خصوص، گرین و هولیهان (۲۰۰۵) عنوان می‌کنند که، کسب مدال‌های بیشتر در رقابت‌های بین‌المللی منجر به افزایش حس حاکمیت ملی، ایجاد غرور ملی، ظرفیت سوددهی اقتصادی و همچنین مزایای دیپلماتیک می‌شود.

استام^۱ و لمپرکت^۲ (۲۰۰۱) نیز بیان می‌دارند که تعداد بیشتر مدال در بازی‌های المپیک و سایر رویدادهای معتبر، جایگاه یک کشور را نه تنها در جدول رنکینگ رقابت‌ها، بلکه در عرصه‌های ساختاری، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و سلامتی نیز بهبود می‌بخشد و منجر به محبوبیت و افزایش وجهه کشور مذکور و نیز شناساندن آن به جهان می‌شود. در تایید این مطلب گزارش کمیته بین‌المللی المپیک حاکی از آن است که بیش از نیمی از مدال‌ها و افتخارات بازی‌های المپیک تابستانی ۲۰۰۸ پکن، توسط ۱۰ کشور توسعه یافته جهان کسب شده است (کاستونکا و اسکوریچ ۲۰۱۱). یکی از رشته‌های ورزشی که به عنوان رشته پایه و مادر همه ورزش‌ها مطرح می‌باشد و رشد آن در هر کشوری به توسعه دیگر رشته‌های ورزشی منجر می‌شود و همچنین شاخصی برای رشد ورزش همگانی می‌باشد، رشته دوومیدانی است. این رشته از نظر قهرمانی نیز در مسابقات رسمی مدال‌های متعددی را نصیب

کشورها می‌گرداند. امروزه دویدن را کلید تندرستی می‌دانند و ایجاد سازمان‌ها و مراکز مختلف برای انجام تمرین‌های همگانی و برگزاری مسابقات دوومیدانی نشانگر اهمیت این رشته است (علیچانی، ۱۳۸۱).

با توجه به تنوع و فراگیر بودن رشته دوومیدانی که بیش از ۴۷ رشته قهرمانی مجزا (۲۴ ماده برای آقایان و ۲۳ ماده برای خانم‌ها) در برنامه المپیک دارد، بدیهی است هر کشوری باید سعی کند با شناسایی مشکلات و موانع موجود و تدوین استراتژی مناسب، زمینه توسعه این رشته پایه و مدال آور را فراهم نماید. به طور مثال، کشور جامییکا در المپیک لندن ۲۰۱۲، دوازده مدال در رشته دوومیدانی کسب کرد و بدون کسب مدال در سایر رشته‌ها توانست در رتبه ۱۸ المپیک قرار گیرد، در نتیجه فقط یک رتبه پایین تر از ایران قرار گرفت (قاسم زاده میرکلای ۱۳۹۱).

در چند دهه گذشته رقابت بین کشورها برای بردن مدال‌ها در رقابت‌های بین‌المللی شدت بالایی به خود گرفته است، این امر منجر به این شده است که دولت‌ها و سازمان‌های ورزشی کشورها، در سراسر جهان میزان بودجه اختصاصی به ورزش قهرمانی را افزایش دهند. بسیاری از کشورها نشان داده اند که افزایش بودجه ورزش قهرمانی می‌تواند منجر به افزایش کسب مدال‌ها در بازی‌های المپیک شود. محققانی از کشورهای بلژیک، هلند و انگلستان در یک تحقیق بین‌المللی ۹ رکن اصلی توسعه ورزش قهرمانی را به شرح زیر عنوان کرده اند: حمایت مالی، رویکرد جامع و یکپارچه به توسعه ورزش، مشارکت ورزشی، استعدادیابی، حمایت شغلی از ورزشکاران، تسهیلات و تجهیزات آموزشی، تدارک مربیگری و سیستم گزینش مربی، رقابت بین‌المللی و تحقیقات علمی (فرهادفر ۱۳۸۸).

هر چند فدراسیون بین‌المللی دوومیدانی، تمرکز و فعالیت بر هشت حوزه از جمله: فرهنگ ورزش، مدیریت و فعالیت فدراسیون‌ها، مربیگری، خدمات ورزشکاران، فرصت‌ها و سازماندهی مسابقات، امکانات و تجهیزات، حمایت علمی و پزشکی، برگزاری دوره‌های آموزشی و فنی را راهکارهای توسعه‌ای خود قرار داده است، اما بررسی چالش‌های ورزش دوومیدانی در ایران نشان می‌دهد عملیاتی کردن این راهبردها عملاً با مشکلات زیادی همراه بوده است، گواه این ادعا را می‌توان در نتایج تحقیق جوادی پور (۱۳۹۴) و سایر محققان یافت، موانع مدیریت ورزش قهرمانی در ایران را می‌توان بر اساس تحقیقات انجام شده به شرح زیر تقسیم بندی نمود: فقدان برنامه استراتژیک و روشن نبودن سیاست‌ها و جهت‌گیری‌ها، فقدان منابع انسانی مناسب و تغییر و تحول سریع مدیران، نبود نظارت و ارزیابی، وابستگی به منابع مالی

1. Stamm
2. Lamprecht
3. Čustonja, Škorić

پرسشنامه تاپسیس جهت رتبه بندی راهکارها استفاده شد. برای روایی و پایایی ابزار اندازه گیری از شاخص نسبت روایی محتوایی^۴ (CVR) استفاده شد. این شاخص توسط لاوشه طراحی شده است، جهت محاسبه این شاخص از نظرات کارشناسان متخصص در زمینه محتوای آزمون مورد نظر استفاده می شود و با توضیح اهداف آزمون برای آن ها و ارائه تعاریف عملیاتی مربوط به محتوای سؤالات، از آن ها خواسته شد تا هریک از سؤالات را بر اساس طیف سه بخشی لیکرت «گویه ضروری است»، «گویه مفید است ولی ضروری نیست» و «گویه ضرورتی ندارد» طبقه بندی کنند.

در خصوص پایایی، ضریب سازگاری جهت اطمینان از سازگار بودن نظر خبرگان مورد استفاده قرار گرفت در تحقیق حاضر روش تجزیه و تحلیل داده ها در چهار گام اصلی به شرح زیر انجام گرفت: گام اول، تعیین معیارها: در ابتدا معیارها و شاخصه های موثر بر عدم توسعه رشته دو و میدانی در استان مرکزی با مطالعه منابع کتابخانه ای، مشورت با کارشناسان تعیین شدند و با اعتباریابی لاوشه، روایی معیارها غربالگری شدند. گام دوم، تعیین راهکارهای توسعه ورزش دو و میدانی، در این گام با در نظر گرفتن معیارها، راهکارهای موثر جهت توسعه دو و میدانی تعیین گردید. گام سوم، تعیین وزن معیارها و زیرمعیارها، در این مرحله با استفاده از فرآیند تحلیل شبکه ای وزن و رتبه بندی معیارها تعیین گردید. گام چهارم، رتبه بندی راهکارها، در نهایت در این مرحله با استفاده از تکنیک تاپسیس رتبه بندی راهکارها انجام شد.

یافته های تحقیق

۱- معیارهای موثر بر توسعه رشته دو و میدانی در استان مرکزی کدامند؟
با استفاده از نظرات کارشناسان معیارهای اصلی در ۴ زمینه تعیین شدند که عبارتند از:

رسانه ای و تبلیغاتی، فرهنگی و اجتماعی، سازمانی و مدیریتی، امکانات و منابع.

۲- رتبه بندی معیارها و زیر معیارها چگونه است؟
در این مرحله با استفاده از نظرات کارشناسان و در قالب ماتریس مقایسات زوجی وزن هر یک از معیارها تعیین شد، برای تلفیق نظرات کارشناسان باید ابتدا نرخ سازگاری جداول محاسبه شود و سپس از میانگین هندسی برای تلفیق نظرات کارشناسان استفاده کرد.

دولت و عدم سرمایه گذاری بخش خصوصی، عدم تخصیص منابع مالی در بخش های متنوع به صورت متناسب، نامطلوب بودن نظام استعداد یابی و فرایند ورزش قهرمانی، نبود برنامه میان مدت تاکتیکی و عملیاتی.

فدراسیون دوومیدانی انگلستان در برنامه استراتژیک ۲۰۱۳-۲۰۰۹ اولویت های اساسی توسعه دوومیدانی را فعالیت در حوزه های مربیگری، باشگاه ها و مدارس، مسابقات، تسهیلات و شرکت کننده گان عنوان نموده است و در برنامه استراتژیک فدراسیون دوومیدانی آمریکا، فعالیت در حوزه های مالی، بازاریابی، برنامه های منطقه ای و محلی باشگاه ها و انجمن ها را به عنوان عوامل اساسی پیشرفت و توسعه قرار داده اند. (اسدی و همکاران ۱۳۹۱)، در همین راستا نتایج تحقیق عسگریان و همکاران (۱۳۹۴) و قاسم زاده میر کلایی و همکاران (۱۳۹۴) نشان می دهد، افزایش تولید ناخالص داخلی، افزایش بودجه اختصاصی ورزش قهرمانی، شیوه جذب و شناسایی استعدادها، کیفیت پیست و تجهیزات، نقش فدراسیون و هیات های دوومیدانی، نقش مربیان و حامیان مالی و میزان درآمد زایی از عوامل مهم توسعه دوومیدانی هستند.

طبق شاخص استام و لیکرت (۲۰۰۱) مبنی بر این که تعداد مدال های هر کشور در المپیک تحت تاثیر شاخص های عمده میزان جمعیت، مدت عضویت در کمیته بین المللی المپیک است، کشور ایران در هر دو شاخص جایگاه خوبی دارد، اما چرا تا کنون جایگاه در خور توجهی در این رشته نداشته است؟ دوومیدانی استان مرکزی علیرغم این که متاثر از مشکلات موجود در دوومیدانی کشور است تا حدود زیادی نیز مشکلات خاص خود را دارد، بدین جهت این تحقیق با هدف شناخت موانع توسعه ورزش دوومیدانی استان مرکزی و ارائه راهکارهای توسعه این رشته صورت گرفته است.

روش تحقیق

این تحقیق در حوزه تحقیقات توصیفی - پیمایشی قرار می گیرد. جامعه آماری این تحقیق شامل: متخصصان تربیت بدنی که در این حوزه فعالیت داشتند، مربیان با سابقه، ورزشکاران با تجربه و صاحب عنوان و مدیران بودند که در مجموع ۱۰۰ نفر را شامل می شدند، همه افراد به عنوان نمونه از بین جامعه ذکر شده انتخاب شدند.

ابزار گردآوری داده ها در این تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته بود، برای تحلیل داده ها از پرسشنامه تحلیل فرآیند شبکه ای، جهت تعیین وزن معیارهای اصلی و زیرمعیارها و از

جدول ۱. وزن زیر معیارها با استفاده از تحلیل فرآیند شبکه ای

وزن	زیر معیارها	معیارها
۰,۰۵۲	نبود روش‌های اصولی استعداد یابی	سازمانی و مدیریتی
۰,۰۹۶	عدم توانائی جذب بودجه و حامی مالی توسط مدیران استانی	سازمانی و مدیریتی
۰,۱۱۳	کمبود مربی و متخصص در استان	سازمانی و مدیریتی
۰,۰۶۱	نبود لیگ منظم	سازمانی و مدیریتی
۰,۰۳۵	کم کاری رسانه‌های گروهی در معرفی رشته دو و میدانی	رسانه ای و تبلیغاتی
۰,۰۳۵	بی توجهی مطبوعات ورزشی و عدم انعکاس رویدادهای آن	رسانه ای و تبلیغاتی
۰,۰۷۸	موفق نبودن رسانه‌ها در جذب حامی مالی	رسانه ای و تبلیغاتی
۰,۱۰۴	سابقه ضعیف رشته دو و میدانی	فرهنگی و اجتماعی
۰,۰۸۷	عدم توجه به رشته در مدارس	فرهنگی و اجتماعی
۰,۰۴۴	عدم وجود استعدادهای مناسب در بین قشر نوجوان	فرهنگی و اجتماعی
۰,۱۰۴	عدم تمایل کارخانجات صنعتی برای سرمایه گذاری بر روی این رشته	امکانات و منابع
۰,۱۰۴	کمبود بیست استاندارد و مجهز	امکانات و منابع
۰,۰۵۲	کمبود وسایل و تجهیزات ورزشی از جمله وزنه، تشک، مانع و...	امکانات و منابع
۰,۰۳۵	کمبود بودجه اختصاص داده شده به فدراسیون دو و میدانی	امکانات و منابع

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد، از میان مولفه سازمانی و مدیریتی، زیر شاخه کمبود مربی متخصص در استان، بیشترین وزن را به خود اختصاص داده است، از میان مولفه رسانه‌ای و تبلیغاتی، زیر شاخه موفق نبودن رسانه‌ها در جذب حامی مالی، از میان مولفه فرهنگی و اجتماعی، زیر شاخه سابقه ضعیف رشته دو و میدانی و از میان مولفه امکانات و منابع، زیر شاخه عدم تمایل کارخانجات صنعتی برای سرمایه گذاری بر روی این رشته و کمبود بیست استاندارد و مجهز بیشترین وزن را دارد.

جدول ۲. اولویت بندی زیر معیارها با استفاده از روش تاپسیس

رتبه	زیر معیارها	معیارهای اصلی
۹	نبود روش‌های اصولی استعداد یابی	سازمانی و مدیریتی
۵	عدم توانائی جذب بودجه و حامی مالی توسط مدیران استانی	سازمانی و مدیریتی
۱	کمبود مربی و متخصص در استان	سازمانی و مدیریتی
۸	نبود لیگ منظم	سازمانی و مدیریتی
۱۱	کم کاری رسانه‌های گروهی در معرفی رشته دو و میدانی	رسانه ای و تبلیغاتی
۱۳	بی توجهی مطبوعات ورزشی و عدم انعکاس رویدادهای آن	رسانه ای و تبلیغاتی
۷	موفق نبودن رسانه‌ها در جذب حامی مالی	رسانه ای و تبلیغاتی
۲	سابقه ضعیف رشته دو و میدانی	فرهنگی و اجتماعی
۶	عدم توجه به رشته دو میدانی در مدارس	فرهنگی و اجتماعی
۱۰	عدم وجود استعدادهای مناسب در بین قشر نوجوان	فرهنگی و اجتماعی
۳	عدم تمایل کارخانجات صنعتی برای سرمایه گذاری بر روی این رشته	امکانات و منابع
۴	کمبود بیست استاندارد و مجهز	امکانات و منابع
۹	کمبود وسایل و تجهیزات ورزشی از جمله وزنه، تشک، مانع و...	امکانات و منابع
۱۲	کمبود بودجه اختصاص داده شده به فدراسیون دو و میدانی	امکانات و منابع

نتایج جدول ۲. نشان می‌دهد، کمبود مربی و متخصص در استان، سابقه ضعیف رشته دو و میدانی، عدم تمایل کارخانجات صنعتی برای سرمایه گذاری بر روی این رشته، کمبود بیست استاندارد و مجهز، عدم توانائی جذب بودجه و حامی مالی توسط مدیران استانی، عدم توجه به رشته دو میدانی در مدارس، اولویت‌های اول تا ششم را به خود اختصاص داده اند.

۳- چه راهکارهایی برای غلبه بر عدم توسعه ورزش دو و میدانی توصیه می‌گردد؟
 در نهایت با بدست آمدن ضریب نزدیکی، رتبه بندی راهکارها انجام می‌گردد که در جدول ۴، قابل ملاحظه است.
 با توجه به جدول ۴، رتبه بندی راهکارها از طریق ضریب نزدیکی به شرح زیر می‌باشد: جذب افراد و مدیران کارآمد ورزشی، جذب حامی مالی صنعتی، استفاده از مربیان کشوری برای کشف استعدادها در سنین پایه.

جدول ۳. نتایج اعتباریابی راهکارهای موثر بر عدم توسعه ورزش دو و میدانی

زیر معیارها	تعداد نمونه	تعداد ارزیابان موافق با گویه	CVR گویه	CVR قابل قبول
بررسی و مقایسه توسعه رشته در کشورهای سرآمد در رشته دو و میدانی	۱۰۰	۹۶	۰.۶	۰.۵
استفاده از مربیان کشوری برای کشف استعدادها در سنین پایه	۱۰۰	۹۷	۰.۷	۰.۵
ارائه امکانات مالی برای راه اندازی و توسعه باشگاههای دو و میدانی	۱۰۰	۹۵	۰.۵	۰.۵
برگزاری کلاسهای آموزشی مربی گری دعوت از مربیان متخصص	۱۰۰	۹۶	۰.۶	۰.۵
برگزاری مسابقات استانی در قالب توسعه ورزش از طریق مدارس	۱۰۰	۹۷	۰.۷	۰.۵
جذب حامی مالی صنعتی از طریق معرفی مناسب	۱۰۰	۹۸	۰.۷	۰.۵
جذب افراد و مدیران کارآمد ورزشی بصورت پاره وقت	۱۰۰	۹۸	۰.۸	۰.۵
تاسیس باشگاه حرفه‌ای و عقود قرارداد مناسب برای شرکت در لیگ برتر	۱۰۰	۹۸	۰.۶	۰.۵
پرورش و استعدادیابی از مدارس ابتدائی	۱۰۰	۹۷	۰.۷	۰.۵

جدول ۴. رتبه بندی راهکارها از طریق ضریب نزدیکی

رتبه	ضریب نزدیکی	راهکارها
۷	۰.۳۳	بررسی و مقایسه توسعه رشته در کشورهای سرآمد در رشته دو و میدانی
۳	۰.۴۹	استفاده از مربیان کشوری برای کشف استعدادها در سنین پایه
۵	۰.۴۴	ارائه امکانات مالی برای راه اندازی و توسعه باشگاههای دو و میدانی
۹	۰.۲۳	برگزاری کلاسهای آموزشی مربی گری دعوت از مربیان متخصص
۸	۰.۳۰	برگزاری مسابقات استانی در قالب توسعه ورزش از طریق مدارس
۲	۰.۵۴	جذب حامی مالی صنعتی از طریق معرفی مناسب
۱	۰.۶۷	جذب افراد و مدیران کارآمد ورزشی
۴	۰.۴۷	تاسیس باشگاه حرفه‌ای و عقود قرارداد مناسب برای شرکت در لیگ برتر
۶	۰.۴۰	پرورش و استعدادیابی از مدارس ابتدائی
۱۰	۰.۱۲	راه اندازی سایت اینترنتی با کیفیت و فعال برای معرفی ورزشکاران درج نتایج

جدول ۵. رتبه بندی راهکارها با استفاده از تکنیک تاپسیس فازی

رتبه	راهکارها
۷	بررسی و مقایسه توسعه رشته، در کشورهای سرآمد در رشته دو و میدانی
۳	استفاده از مربیان کشوری برای کشف استعدادها در سنین پایه
۵	ارائه امکانات مالی برای راه اندازی و توسعه باشگاههای دو و میدانی
۹	برگزاری کلاسهای آموزشی مربی گری دعوت از مربیان متخصص
۸	برگزاری مسابقات استانی در قالب توسعه ورزش از طریق مدارس
۲	جذب حامی مالی صنعتی
۱	جذب افراد و مدیران کارآمد ورزشی
۴	تاسیس باشگاه حرفه‌ای و عقود قرارداد مناسب برای شرکت در لیگ برتر
۶	پرورش و استعدادیابی از مدارس ابتدائی
۱۰	راه اندازی سایت اینترنتی با کیفیت و فعال برای معرفی ورزشکاران درج نتایج

نتایج جدول ۵. در خصوص رتبه بندی راهکارها نشان می‌دهد، جذب افراد و مدیران کارآمد ورزشی، جذب حامی مالی صنعتی، استفاده از مربیان کشوری برای کشف استعدادها در سنین پایه، رتبه‌های اول تا سوم را دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

آسیب شناسی و تحلیل علل عدم توسعه رشته دوومیدانی در کنار ارزیابی راهکارهای توسعه این ورزش از اهمیت زیادی برخوردار است که در این تحقیق به آن پرداخته شده است. بدین منظور در ابتدا معیارها و زیرمعیارهای موثر بر عدم توسعه تعیین شد و با استفاده از تحلیل فرآیند شبکه‌ای وزن هر یک از این معیارها و رتبه بندی آنها بدست آمده است، در مرحله بعد، پس از تدوین راهکارها با استفاده از تکنیک تاپسیس فازی رتبه بندی راهکارها انجام شده است.

نتایج تحلیل جدول شماره ۲و۱ در خصوص وزن زیر معیارها و اولویت بندی موانع توسعه در زیرمعیارها با استفاده از تکنیک تاپسیس فازی نشان داد: مولفه امکانات و منابع بیشترین نقش را در عدم توسعه ورزش دوومیدانی استان مرکزی ایفاء می‌نماید و به عنوان اولویت اول شناسایی شد، زیر شاخه‌های این مولفه در قالب ماتریس مقایسات زوجی بیشترین وزن را به خود اختصاص دادند و عبارت بودند از: عدم تمایل کارخانجات صنعتی برای سرمایه گذاری بر روی این رشته، کمبود پیست استاندارد و مجهز، کمبود وسایل و تجهیزات ورزشی، کمبود بودجه اختصاص داده شده به فدراسیون دو و میدانی و هیات‌ها. نتایج این تحقیق در بخش منابع مالی و امکانات با تحقیق، شعبانی و همکاران (۱۳۸۷)، مظفری و همکاران (۱۳۹۱)، آسایش و همکاران (۲۰۱۳)، هم خوانی دارد، این محققین به این نتیجه رسیدند که کمبود بودجه و امکانات مالی به عنوان عاملی چالش بر انگیز در ورزش دوومیدانی می‌باشد. نتایج تحقیق راتک و ویتک^۵ (۲۰۰۸)، کاستونکا و اسکوریچ (۲۰۱۱) لوئیز و فادال^۶ (۲۰۱۰) نشان داد، تولید ناخالص داخلی بر عملکرد ورزش قهرمانی تاثیر دارد. قاسم زاده میر کلایلی و همکاران (۱۳۹۴) نیز به کیفیت پیست و تجهیزات به عنوان یکی از موانع مهم توسعه دوومیدانی اشاره می‌کنند. کیهانی (۱۳۸۶) مشکلات مالی مربیان را از چالش‌های دو و میدانی ایران قلمداد کرده است.

کاتز (۲۰۱۴) در تحقیقی به بررسی نوآوری در ورزش و موانع توسعه آن پرداخت و به این نتیجه رسید که استفاده از

ابزار و تجهیزات پیشرفته در توسعه این رشته اهمیت دارد. اولویت دوم، مولفه سازمانی و مدیریتی با زیر شاخه‌های: کمبود مربی متخصص در استان، عدم توانایی جذب بودجه و حامی مالی توسط مدیران استانی، نبود لیگ منظم و نبود روش‌های اصولی استعداد یابی قرار داشت. نتایج تحقیق اسدی و همکاران (۱۳۹۱)، نشان داد، استعداد یابی اصولی، مدیریت منابع انسانی و تجهیزات سخت افزاری در ارتقاء سطح قهرمانی ورزش دوومیدانی موثر می‌باشد، در تحقیق جلال (۱۳۸۹)، استفاده از مدیران لایق به عنوان یک معیار مهم انتخاب شده است. جذب مدیران کارآمد ورزشی یکی از نتایج تحقیق حاضر بود که با این تحقیق هم خوانی دارد. در مورد حضور مدیر متخصص به عنوان رئیس هیئت‌ها نتایج این تحقیق با نتایج تحقیق، شعبانی (۱۳۸۷) سجادی (۱۳۸۲)، یزدان پناه (۱۳۸۱)، پورطهرانی (۱۳۸۶) مظفری و همکاران (۱۳۹۱)، هم خوانی دارد. کم توجهی به استعداد یابی و عدم تخصص لازم در این زمینه یکی از یافته‌های این تحقیق بود، در همین خصوص، علیجانی (۱۳۸۱) شعبانی و همکاران (۱۳۸۷) و جلال (۱۳۸۹) در پژوهش‌های خود بیان کردند در ایران نظام استعداد یابی مدونی در خصوص رشته دوومیدانی وجود ندارد. مهم ترین فعالیت‌های عملیاتی صورت گرفته در زمینه استعداد یابی دوومیدانی ایران فقط در سال ۱۳۸۷ بوده است که کمیته استعدادیابی فدراسیون دوومیدانی اقدام به برنامه ریزی و اجرای طرح ملی استعدادیابی در ایران کرد (قاسم زاده میر کلایلی (۱۳۹۴).

اولویت سوم فرهنگی و اجتماعی، با زیر شاخه‌های زیر بود: سابقه ضعیف رشته دو و میدانی در استان، عدم توجه به رشته دوومیدانی در مدارس، عدم وجود استعدادهای مناسب در بین قشر نوجوان استان، این نتیجه با نتایج تحقیق حسینی و همکاران (۱۳۹۲)، که عنوان کردند، کم توجهی مدیران و مسئولان ورزش کشور به ورزش مدارس به عنوان پایه ورزش قهرمانی از موانع توسعه دوومیدانی است، هم خوانی دارد. ضعف و کم توجهی به ورزش دوومیدانی بانوان نیز از مشکلات فرهنگی و اجتماعی است که در استان مرکزی شاهد آن هستیم.

مولفه رسانه‌ای و تبلیغاتی چهارمین اولویت را به خود اختصاص داد که شامل: موفق نبودن رسانه‌ها در جذب حامیان مالی، کم کاری رسانه‌های گروهی در معرفی رشته دو و میدانی، بی توجهی مطبوعات ورزشی و عدم انعکاس رویدادهای آن بود.

نتایج تحقیق فیروزی، رضوی و فرزنان (۱۳۹۰)، غفوری (۱۳۸۲) آسایش و همکاران (۲۰۱۳) نشان داد: عدم

5. Rathke, A., Woitek

6. Luiz, J., Fadal, R

اولویت بندی با همدیگر اختلاف دارند.

در جمع بندی نهایی، جهت توسعه ورزش دوومیدانی استان مرکزی با استفاده از تکنیک تاپسیس فازی (نتایج جدول شماره ۵)، پیشنهادات کاربردی زیر ارائه می‌شود: جذب مربیان و مدیران متخصص ورزشی، جذب حامی مالی صنعتی، استفاده از مربیان متخصص برای کشف استعدادها در سنین پایه، تاسیس باشگاه حرفه‌ای و عقد قرارداد مناسب برای شرکت در لیگ‌های حرفه‌ای، تجهیز و توسعه امکانات سخت افزاری و نرم افزاری برای راه اندازی و توسعه باشگاه‌های دو و میدانی، استعدادیابی اصولی و پرورش آنها از مدارس ابتدایی، بررسی راه کارهای توسعه این رشته در کشورهای سرآمد دو و میدانی، برگزاری مسابقات استانی در قالب توسعه ورزش دوومیدانی از طریق مدارس، برگزاری کلاس‌های آموزشی مربی گری و دعوت از مربیان متخصص داخلی و خارجی، راه اندازی سایت اینترنتی با کیفیت و به روز برای معرفی ورزشکاران و درج نتایج آنها (حضور پر رنگ تر رسانه‌ها به عنوان عوامل انگیزشی).

هرچند فرآیند آسیب شناختی دوومیدانی با شناخت موانع شروع می‌شود و با ارائه راه کارها ادامه می‌یابد، اما دو اقدام اساسی دیگر که همواره مورد کم توجهی مدیران قرار گرفته، مقوله عملیاتی کردن راه کارهای قابل اجراء و ارزیابی نتایج می‌باشد که محققان آتی باید بیشتر به ارزیابی این دو جنبه بپردازند.

- حسینی و همکاران (۱۳۹۲)، شناسایی قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای استعدادیابی در ورزش قهرمانی جمهوری اسلامی ایران و تنگناها و چالش‌های فراروی آن. مدیریت ورزشی، شماره ۱۷، صص ۵۴-۲۹
- سجادی سید نصراله (۱۳۸۲)، بررسی نحوه اجرای برنامه‌های تمرینی تیم ملی دوومیدانی و شمشیر بازی به منظور شرکت در بازی‌های آسیایی پوسان ۲۰۰۲، طرح پژوهشی، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- شعبانی عباس، غفوری فرزاد، هنری حبیب (۱۳۸۷)، چالش‌های اساسی ورزش دوومیدانی کشور، مجموعه مقالات برگزیده همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه شمال.
- علیجانی عیدی (۱۳۸۱)، بررسی وضع موجود و تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته دو و میدانی، نشریه پژوهش در علوم ورزشی، شماره چهارم، ۱-۲۳.
- عسگریان فریبا، جعفری افشار، فخری فرناز (۱۳۹۴)، عوامل موثر بر عملکرد ورزش قهرمانی در ایران، مطالعات مدیریت ورزشی شماره ۲۹، صص ۳۷-۵۰

حمایت رسانه‌ها، چالش برانگیزترین عوامل بر سر راه رشته‌های مدال آور می‌باشند. مظفری و همکاران (۱۳۹۱)، راهکارها و اولویت‌های توسعه ورزش قهرمانی را مشخص کرده اند، برخی از این راهکارها که با نتایج تحقیق حاضر هم خوانی دارد به شرح زیر است: گسترش روابط عمومی و رسانه ای، توسعه بخش‌های تلویزیونی رشته‌های ورزشی غیر فوتبال.

در خصوص این که چرا راهبردهای فدراسیون بین المللی دوومیدانی در ایران که در مقدمه به آنها اشاره شد اجرایی نشده است؟ می‌توان گفت: ضعف عمده در چهار مولفه اساسی همچون: امکانات و منابع مالی، سازمانی و مدیریتی، فرهنگی - اجتماعی و رسانه ای با زیر مجموعه‌های آنها که در جدول ۱ و ۲ آمده است باعث عدم اجرای راهبردهای فدراسیون بین المللی دوومیدانی در ایران و به تبع آن در استان مرکزی شده است.

با تحلیل نتایج این تحقیق و سایر تحقیقات انجام شده مشاهده می‌شود که در خصوص، ۹ رکن اصلی توسعه ورزش قهرمانی که عبارتند از: حمایت مالی، رویکرد جامع و یکپارچه به توسعه ورزش (مدیریت و برنامه ریزی راهبردی)، مشارکت ورزشی، استعدادیابی، حمایت شغلی از ورزشکاران، تسهیلات و تجهیزات آموزشی، آموزش مربیان متخصص، برنامه ریزی لازم صورت نگرفته است و نتایج حاکی از آن است که، مشکلات دوومیدانی کشور وجه اشتراک زیادی با هم دارند و بیشتر در

منابع

- آقاپور سید مهدی (۱۳۸۶)، جامعه شناسی ورزشی، سازمان تربیت بدنی، تهران چاپ اول استعدادیابی، صص ۷۱-۷۰
- اسدی حسن، جلال حامد، نظری وحید (۱۳۹۱)، تعیین و مطالعه عوامل توسعه ورزش قهرمانی دوومیدانی ایران از دیدگاه صاحب نظران، مربیان و ورزشکاران، پژوهش‌های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش، شماره ۱۲ صص ۲۳-۹
- اسماعیلی محمد رضا (۱۳۸۸)، تاریخ تربیت بدنی و ورزش، انتشارات سمت، تهران.
- جلال، حامد (۱۳۸۹)، تعیین و مطالعه عوامل توسعه ورزش قهرمانی دوومیدانی کشور از دیدگاه صاحب نظران، مربیان و ورزشکاران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور،
- جوادی پور محمد (۱۳۹۴)، چالش‌های مدیریت ورزش قهرمانی در ایران، مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۳۰، صص ۳۴-۱۳
- حسینی سید شاهو (۱۳۸۹)، تدوین استراتژی استعداد یابی در ورزش قهرمانی، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه شمال

- قاسم زاده میرکلایی ابراهیم، رضوی سید محمد حسین، امیرنژاد سعید (۱۳۹۴)، بررسی عوامل موثر بر پرورش استعدادهاى ورزشکاران دوومیدانی ایران، پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، سال پنجم، شماره ۱۰، صص ۳۷-۴۶
- قیقرانی و سنای ایران، سال ۸، شماره ۱۵، صص ۳۷-۶۶
- قاسم زاده میرکلایی، ابراهیم (۱۳۹۱)، بررسی عوامل موثر بر جذب و حفظ ورزشکاران رده‌های پایه دوومیدانی ایران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران، کتابچه مقالات دومین همایش ملی
- فرهادفر الهام (۱۳۸۸)، تاریخ تربیت بدنی و ورزش، انتشارات بامداد کتاب، تهران
- فیروزی منصور، رضوی محمد حسین، فرزنان فرزنام (۱۳۹۰)، بررسی چالش‌ها و مشکلات رشته‌های مدال آور دوومیدانی، قیقرانی و سنای ایران، سال ۸، شماره ۱۵، صص ۳۷-۶۶
- قاسم زاده میرکلایی، ابراهیم (۱۳۹۱)، بررسی عوامل موثر بر جذب و حفظ ورزشکاران رده‌های پایه دوومیدانی ایران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران، کتابچه مقالات دومین همایش ملی
- کیهانی مجید (۱۳۸۶)، چالش‌های اساسی دو و میدانی ایران، مدیریت ورزشی، شماره ۳، دوره ۲، صص ۳۸-۲۳
- یزدان پناه محمدجواد (۱۳۸۲)، بررسی عملکرد فدراسیون دو و میدانی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۹، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران.

REFERENES

- 18-Asayesh, L., Karkon, H., (2013), The Challenges of Athletics in Iran: A Delphi Study, European Journal of Experiment Biology, 3(6) 6672. (Persian)
- 19-Čustonja, Z., Škorić, S. (2011). Winning medals at the Olympic Games - oes CROATIA Have Any Chance: Kinesiology, 43(1), 107-114
- 20-Green, Mick and Houlihan, Barrie (2005). Elite Sport Development: Policy learning and political priorities. Routledge ress, London and New York
- 21-Katz, D.M(2014), Innovation in sport as functional concept for future. Journal of Sport Psychological, 43: 43-65.
- 22-Sport England Strategy (2008-2011), Sport England. www.sportengland.org. 25. Towards A New Era in Canadian Sport, Brief prepared by Elizabeth Mulholland for the Sport Matters Group, SPORT MATTERS GROUP, www.sportmatters.ca
- 23-Luiz, J., Fadal, R. (2010). An economic analysis of sports performance in Africa. International Journal of Social Economics, 38 (10), 869 – 883
- 24-Rathke, A., Woitek, U. (2008). Economics and the summer Olympics: An efficiency analysis. Journal of Sports Economics, 9(5), 520-537
- 25-Stamm, H. and Lamprecht, M. (2001) 'Sydney 2000—The best Games ever? World sport and relationships of structural dependency', in Proceedings, 1st World Congress of Sociology of Sport (pp. 129–36), Seoul, Korea.